

som enskild kristen och icke ställa sig utanför kommunionen och därigenom visa förakt för Kristus, som kommer för att i nattvardens bröd och vin ge sig själv åt dem som han genom instiftelseorden kallar att komma.

Också de svenska reformatörerna förutsatte att prästen skulle kommunicera. Laurentius Petri skriver i kyrkoordningen 1571 att det är hövligt och nyttigt att den som utskiftar sakramentet till andra, också själv varder delaktig därav, och om han försummar det kommer det hans sockenfolk till förgävelse. Det betraktades som fel av de kyrkliga myndigheterna att underlåta den regelbundna kommunionen. Prästen skall vara innesluten i sin församlings nattvardsgemenskap.

Huru kom det sig att denna för reformatörerna, liksom för den urkristna kyrkan, självklara rätt, ja plikt, undandrogs prästen?

Nyman följer steg för steg utvecklingen. Individualistiska tankegångar i samverkan med det kateketiska intresset och tonvikten vid prästerskapets myndighet att kontrollera kunskaper och vandel i samband med nattvardsgången sprängde församlingsgemenskapen mellan präst och lekfolk. Nattvarden blev en välförvärvad rättighet för den enskilde. Även om prästen har den rättigheten, ligger det ingen vikt vid att han firar den med sin egen församling.

Den fasta förbindelsen mellan skriftermål och nattvard blir en avgörande faktor, som ställer de ensamma prästerna utanför nattvardsgemenskapen med den egna för-

samlingen. Den präst som vill begå nattvarden måste först ha avlösts av en annan präst. Detta betraktades så ovillkorligt att Göteborgs domkapitel 1831 ansåg att uttryckligt förbud mot självkommunion borde införas i kyrkolagen och brott häremot straffas första gången med ett halvt års suspension och därpå med förlust av ämbetet.

I den senare delen av sin avhandling redogör Nyman för huru självkommunionen småningom blir legaliserad form för ensamma prästers nattvardsgång. Några gånger om året borde prästen eljest med grannprästers hjälp kunna komma till skrift och nattvard, men man kunde ta saken lugnt, ty, såsom pietisten Claus Harms hävdade, det var ett fel att gå för ofta till nattvarden. Diskussionen blev allt het-sigare. König hävdade 1859 att liturgen borde kommunicera i varje gudstjänst och hålla detta för en plikt, medan Luthardt hävdade 1879 att förbudet är betingat av en följdriktig utveckling av vad som ligger i den lutherska trosuppfattningen.

Slutligt fick frågan sin lösning i Norge år 1901 och i Danmark 1909 och i Sverige som nämnts år 1929.

Ännu återstår avgörandet för Finlands del. Förvisso har Nyman genom sin avhandling givit ett sakligt starkt inlägg i debatten. Principiellt såväl som historiskt har han givit en utomordentlig vägledning, av stort intresse för den liturgiskt intresserade, också utanför de rena fackliga teologiska kretsarna.

A. Adell.

Kyrkosångens Vänner.

KSV:s centralkommitté har hållit årsmöte i Stockholm den 3 jan. under Biskop G. Auléns ordförandeskap.

Domkyrkoorganisten H. Weman höll

föredrag över gammalrytmiska koraler, varefter följde koralövning. Rektor Sahlin lämnade en rapport över Geijerskolans verksamhet, framhållande bl. a. genom-

snitts ungdomens gripenhet inför den högre klassiska kyrkomusiken. Varmt rekommenderades resp. kretsar att verka för skolans planerade rikslotteri. Man beslöt förhandla med Kyrkosångsförbundet ang. en speciell KSV-spalt i dess tidskrift. Förelåg rapporter från sektionerna för körsång, kyrklig skrud och prydnad samt från orgelrådet.

Den sittande styrelsen omvaldes, bestående av herrar G. Aulén, ordf. Nygren, v. ordf. Grefberg, sekr. Karl G. Gustafsson, kassör, Aberg, bibliotekarie, H. Weman och W. Ahlén.

Stockholm, Prästgatan 18 den 24 jan. 1956.

Gabriel Grefberg.
sekr.

Strängnäs Stifts Kyrkosångsförbunds årsberättelse arbetsåret 1955.

Stiftets kyrkosångare samlades den 16–17 april i Örebro till ombudsmöte och kyrkosångshögtid.

Efter ombudsmötet hölls en musikandakt i S:t Nicolai kyrka med medverkan av Strängnäs kammarkör under domkyrkoorganist R. Norrmans ledning samt muskdir. Olof Andersson vid orgeln. Vid kyrkosångshögtiden på söndagen, även den i S:t Nicolai kyrka, deltog omkring 350 sångare som utförde en avdelning a capella hymner under R. Norrmans ledning. Vidare utförde Långbro kyrkokör under ledning av kantor R. Thanderz några motetter och som orgelsolist medverkade muskdir. Lars Edlund.

Under året har R. Norrman hållit tre körledarträffar, en enbart för körledare och två med deltagande av körmedlemmar. Vid de träffar där körmedlemmar deltog arbetades i huvudsak på Thelemans 117 psalm, vilken förbundet skall utföra vid Rikskyrkosångshögtiden i Visby.

Anslutna 72 körer och 1 346 medlemmar.

Harry Carlsson.
sekr.

Sällskapet Kyrkosångens Vänner i Ärkestiftet. Verksamhetsberättelse år 1955.

Sedan flera år tillbaka har KSV i Ärkestiftet anordnat en större kyrkomusikalisk samling vår och höst.

Vårens samling var i år förlagd till Bollnäs. Den inleddes med musikgudstjänst i Bollnäs kyrka under medverkan av Uppsala domkyrkokör.

Höstens samling hölls i Öregrund. Även där medverkade domkyrkokören, och flera upplandskörer deltog i högmässan med nattvardsgång och eftermiddagens musikgudstjänst.

KSV har ytterligare stärkts i sin åsikt, att samlingar av detta slag, då särskilt den liturgiska sången och aktionen övas, har en mycket stor uppgift att fylla.

I skrivelse till samtliga kontraktsprostar har uttalats önskvärldheten av att frågor om högmässan och liturgien i övrigt måtte bli föremål för överläggningar kontraktsvis mellan präster och kyrkomusiker. I skrivelse till stiftets teologiska råd har uttalats önskvärldheten av att vid dess samlingar måtte upptagas frågor om liturgiens anda och form liksom att vid nämnda konferenser regelbundna och rikt utformade gudstjänster måtte ingå i programmet. I skrivelse till centralkommittén har uttalats önskvärldheten av att kommittén måtte göra en framställning till redaktionen för tidningen "Kyrkosångsförbundet", att i tidningen måtte införas en månatlig "KSV-spalt".

Till Laurentius Petri-sällskapet har lämnats ett anslag kr. 300:— som bidrag till utgivande av "Breviarium lincopense".

Till tio kyrkokörer i stiftet har som gåva överlämnats två grammofonskivor av märket "Kyrkoton" med insjungningar av gregoriansk sång.

Till KSV i Ärkestiftet är vid årsskiftet anslutna c:a 170 betalande medlemmar.

Uppsala nyårsaftonen 1955.

Sture Rolfhamre.
sekr.

Arsberättelse för Kyrkosångens Vänner i Skara stift. 1955.

Vid årsmötet i Skara den 7 mars blevo räkenskaperna, som balanserade på kronor 17 951:71 och med en behållning av kr. 14 496:39 på revisorernas tillstyrkan godkända. Under året ha hållits liksom föregående år kontraktsdagar i många kontrakt. Präster och organister ha samlats till övningar i koralsång och liturgisk sång samt diskuterat gemensamma intressen. För att få sådana dagar i varje kontrakt ha utsänts cirkulär till samtliga prostar och ombud för KSV och Organistföreningen. — En kyrkosångsdag har hållits i Lyrestads kyrka, Skara-Lidköpingskretsen delvis förstärkt med sångare från Töreboda utförde ett antal hymner, bl. a. Schütz "Jesu sju ord på korset". — Sånggudstjänster ha hållits i olika delar av stiftet. Falköping-Skövdekretsen har utfört Buxtehudes "In dulci júbilo" och vid aftonbönen söndagens completorium. I Flistad sjöng kören passionshymner och Improperier. I Beateberg sjöngs påskhymner och i Amnehärads kyrka upptog programmet Pingst- och sommarhymner. Även utfördes Romans "Nichts soll uns scheiden" med orkester. Den 13 nov. samlades samtliga kretskörer till en konsert i Vara kyrka. Där utfördes bl. a. Widéens Requiem. Den 16 dec. sjöng Falk.-Skövdekretsen i Friggeråkers nya kyrka ett antal advents- och julhymner.

Gullspång den 31 dec. 1955.

Erik H. Cederbom.

Arsrapport från Skara-Lidköpings-kretsen av Kyrkosångens Vänner i Skara stift för 1955.

Kretskören, som haft ett medlemsantal av 40, har under året medverkat vid sju sånggudstjänster inom olika församlingar. Vid dessa tillfällen har bl. a. utförts följande:

Schütz: Vår Herres Jesu Kristi sju ord

på korset, Buxtehude: In dulci júbilo och Vad kan oss skilja från Guds kärlek, Widéen: Mässa, Julorium och Requiem samt hymner av Bach, Roman, Homilius, Morén, Waldemar Ahlén, Otto Olsson, David Wikander, Albert Runbäck m. fl.

Man kan med glädje konstatera, att intresset för Kyrkosångens Vänner och dess arbete är i stigande, såväl inom de egna leden som inom församlingarna.

Saleby den 2 januari 1956.

Arthur Lundin.
kretsdirigent.

Arsredogörelse från Göteborgs stiftskrets av Kyrkosångens Vänner.

En kurs i liturgisk sång för präster har hållits våren 1955 och en liknande kurs hölls under november 1955. Ledare för båda kurserna har varit musikedirektör L. Svegelius. Stiftskretsen har under året utdelat anslag till kyrkokörer med ett sammanlagt belopp av 1 800 kronor. Dessutom har bidrag givits till framförandet av Johannespassionen av J. S. Bach i Örgryte nya kyrka Långfredagen och till en kyrkomusikalisk kurs i Vasakyrkan.

Göteborg den 31 december 1955.

Nils Lindblom.
sekr.

Redogörelse från Kyrkosångsförbundet KSV i Växjö stift.

Den 28—29 dec. 1954 hölls i Växjö en instruktionsdag för präster och kantorer i liturgik och orgelspel. Som föredragshållare och instruktörer medverkade teol. lic. R. Stenberg, Lidingö, teol. lic. G. Nygren, Lund och musikdir. Ture Olsson, Växjö. Kursen var besökt av ett 50-tal deltagare, varav kantorerna utgjorde det överväldigande största antalet.

Den 4—7 juli hölls i Stenbrohult en kurs, likaledes för präster och kantorer med musikdir. C. E. Rosenqvist och talpedagogen Knut Wikroth som lärare.

I samarbete med stiftets kyrkomusiker-

förening hölls i Växjö den 16–18 aug. en kurs för präster, kyrkomusiker och sångare med Bernhard Sönerstedt, domprost Hylander och kyrkoherde Josef Wahlgren som lärare.

Småland Rydaholm d. 27 dec. 1955.

Thore Hübner.
sekr.

Arsberättelse över verksamheten inom Linköpings stiftskrets av Kyrkosångens Vänner under år 1955.

Orgeldagar för präster, kyrkomusiker, kyrkorådsledamöter m. fl. har anordnats i Västervik samt i Skänninge. Härvid förekom föredrag av musikdirektör J.-H. Åberg rörande aktuella orgelfrågor, diskussioner i anslutning till föredragen, demonstrationer av S:ta Gertruds och Vårfrukyrkans orglar samt bandinspelningar från berömda orglar. Resp. dagar avslutades med musikandakt samt kompletorium.

Psalmaftnar under lektor H. Sandahls ledning har fortsatt under året.

Musikdirektör Jan Pontén har anlitats för körövning och instruktion med en delkör före kyrkosångsdagen i Finspång.

Till sång- och musikkurs, anordnad i samarbete med Linköpings stifts Bildningsförbund samt stiftets Kyrkomusikerförening i Vårdnäs ungdomsgård har utgått anslag med kronor 200:—.

För en musikcirkel samt övriga intresserade har komminister Olof Agrell på Andreasgården i Linköping hållit föredrag om gregoriansk sång med gramfonillustrationer.

Henning Novik.
Stiftskretsens sekr.

Kyrkosångens Vänner inom Lunds stift har under 1955 haft fyra styrelsesammanträden, vårmöte i samband med årsmöte den 3 maj, samt höstmöte den 14 sept.

Vid det förra talade professor J. P. Lassen, Köpenhamn, om den av honom och mag. art. Mogens Wøldike utgivna danska koralboken, och vid det senare informerade mag. Wøldike om Korsångens Problem i den Danske Kirke. Föredraget illustrerades av en ensemble ur Danska Statsradiofonins kör, som på aftonen gav konsert i domkyrkan.

Denna konsert var avslutningen på en turné i KSV:s regi och med dess sekreterare som impressario, en turné som berört Malmö, Trelleborg, Kristianstad, Hässleholm och Lund.

Ett beaktansvärt uppslag har styrelsen kommit med under året, i det att man föreslagit övriga stiftets för kyrkomusiken intresserade sammanslutningar — Kyrkomusikerföreningen, Kyrkosångsförbundet, Bildningsförbundet — att tillsammans med KSV utse en samarbetskommitté, avsedd att på längre sikt planera det kyrkomusikaliska fortbildningsarbetet. För KSV:s sida har redan beslutats en koralvecka i Båstad under mitten på augusti — förlagd till stiftsgården — samt ekonomiskt understöd till kursverksamheten m.m.

Under det gångna året har anslag lämnats till orgeldagarna i Malmö–Lund den 12–14 april, till S:t Olof Lutheran Choir från Minnesota den 23 juli, till kurs i Sölvesborg den 8–10 aug., till den danska körturnén samt till stiftsgårdens kyrkomusikerbibliotek.

Nils Gust. Zettergren.
sekr.